СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ГРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 278. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 29. падолиста, 1924.

VOL. XXXII. No. 278. Jersey City, N. J. Saturday, November 29, 1924. THREE CENTS

Домагаються перенесення прогибіційної служби зі скарбу на суд.

ВАШИНГТОН, 26. падолиста. — Тут зібралася нині конференція висших федеральних суддів, щоби порадитися над поправою американського судівництва.

Конференція виробила вже ряд предложень, які вона подасть через уряд конгресови. Межи иншим судді без виїмку заявилися за тим, щоби виконуванням прогибіції занимався не департамент скарбу, як се було досі, а департамент судівництва.

ДОКАЗАВ СВОЄ СЛОВО

БОЛТИМОР, МЕРІЛЕНД, 26. падолиста. — Томас Карлтон, вязник тутешньої стейтової вязниці, заявив начальникови тюрми, що з тюрми дуже легко втекти та що він міґби се зробити, якби захотів. Директор тюрми висміяв його, як хвалька. Щоби доказати правдивість своїх слів, Каратон утік з тюрми, але-зараз вернув та відлався в руки заряду.

ВИБОРОВЕ СОБІ ПРАВО БУТИ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, 26. падолиста. — Ебензор Морис, 34-літний Мурин, котрого американські емігрантські власти відставили два рази від берегів Злучених Держав, нарешті добився права імміграції до Злучених Держав.

Американський імміграційний уряд свого часу рішив, що Морис походить зі Західних Індій та відставив його туди, але уряд Західної Індії заявив, що Морис не має права горожанства в Західній Індії, бо він там не родився. Морис вернувся до Злучених Держав та виборов собі право побуту тут на основі, що він не має рідного краю.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ВИРОБОМ ОЛОВЯНОГО ГАЗУ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ., 26. падолиста. — Ню-джерський стейтовий комишинер праці предложив стейтовому губернаторови звіт своїх розслідів над виробом тетраетилового газу, котрого загально називають "божевільним газом". Комишинер праці звертає увагу уряду на те, що сей газ робить з оловяного газу дуже струйного для робітників. Виріб його повинен бути зборонений, поки не найдеться якогось способу захоронити здоровля робітників, працюючих у сьому промислі.

Від сього газу погибло недавно серед обявів божевілля 5 робітників працюючих у фабриках Стендард Ойл Ко. в Елизабеті. Ню Джерзі, а 40 других ще й досі хорує.

ОТВОРЕННЯ ВЕЛИКОГО РІЧНОГО МОСТА

ПІКСКИЛ, Н. Й. 26. падолиста. — Нині утворено тут урочисто великий міст понад ріку Гудсона, котрий простягається від моста Пікскила до Бер Мавтин. О годині 7 завтра рано починаєся комунікація по ньому.

Се найбільше на полудне висунений міст понад ріку Гудсона. Має він 2,257 стіп довжини. Дорога веде 153 стопи понад воду. Вежі, що його піддержують високі на 350 стіп. Його будували 20 місяців.

СТРАШНИЙ ВЧИНОК БОЖЕВІЛЬНОЇ.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ., 27. падолиста. — Марія Кузьмак, 32-літня польська імігрантка, котра служила тут у Джорджа Дейвиса, напала нині рано в приступі божевілля на на своїх господарів та зарубала сокирою на місце самого хазяїна покалічила смертельно його жену, що лежала в ліжку тяжко хора та покалічила тяжко їх 14-літну дочку, що кинулася ратувати батька.

Аж поліція, прикликана дочкою одоліла божевільну та вложила на неї плащ для божевільних. Її арештовано та обжалювано, але лікарі кажуть, що вона зовсім певно божевільна. Припускають, що божевілля почалося на релігійнім тлі. Вона говорила, що її Бог приказав убивати, і вона не могла не слухати.

НІМЕЦЬКІ ЗЕЛІЗНИЦІ ЗИЧУТЬ ГРОША В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, 26. падолиста. — Німецькі зелізниці ізатягнули на основі пляну Доса 10 міліонів долярів позичку в американських банкірів.

Рівночасно в Англії підписано на німецькі зелізниці позичку в сумі 5 міліонів долярів.

ВЕЛИКИЙ ДАРУНОК ДЛЯ МУРИНСЬКИХ ШКІЛ.

НЮ Йорк, 26. падолиста. — Один місцевий банкир, котрого не дозволив подати свого імени до публичного відома, жертвував на приватні школи Муринів вчерть міліона долярів. Гроші мають бути віддані двом мурииським школам, в котрих навчають головно всякого ремесла.

ПРИГОТОВАННЯ ДО ІНАВГУРАЦІЇ МЕКСИКАНСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА

МЕКСИКО, 27. падолиста. — Столиця мексиканської республики скоро наповняється представниками чужих держав, що зїздяться сюди на врочисту інавгурацію (віддане уряду) нового мексиканського президента Каеса.

Нині передполудням вибув з американського міста Ель Пасо, в стейті Техасі, спеціальний мексиканський поїзд, який везе 350 делегатів Американської Федерації Праці, які мають бути гістьми на сій інавгурації. Поїзду стереже спеціальна військова сторожа.

ПОГОРІВ В ОГНИ ВІД СВОЄЇ ЛЮЛЬКИ.

НЮ ЙОРК, 27. падолиста. — Самуель Діоуа, 48-літний мущина, дурив собі в ліжку файку, випавши при тім газету, поки не заснув. Від люльки запалився постіль та він сам, і

СЛІДСТВО В СПРАВІ СПАЛЕННЯ ЖІНКИ ПАСТОРА.

Коламбас, О., 27. падолиста. — Хемічні знатоки покликані поліцією, ствердили, що криваві знаки на одежі, найденій в пивниці, де стоїть піч, в котрій спалено паню Шістаї, жінку протестантського пастора, не мають в собі крови.

ЗАХОДИ КОЛО ОРГАНІЗАЦІЇ ТРЕТОЇ ПАРТІЇ.

Ню Йорк. 27. падолиста. — Соціялістична партія сього стейту скликала вже конференцію для підготовання конвенції для організації третої партії, що має відбутися в Вашингтоні. Соціялісти хочуть надати програмі поступової партії більше соціялістичної закраски.

ПРОПАЛА РИБАЦЬКА ЛОДКА

Данкерк, Ню Йорк, 27, падолиста. — Звідси пропала тягарова парова лодка з її властителем і чотирома другими людьми, які виїхали на ній ловити рибу на повний океан. Побоюються, що лодка затонула підчас бурі.

МІСТО ЗАЯЦЯ СИНА.

Ню Йорк, 27, падолиста. — Генрі Крист, з Флорел Паку, по лючи на полях на заяці, забив нехотячи свого 14-літнього сина Джана.

В МЕСИНІ ВІДКРИЛИ СТАРОГРЕЦЬКЕ КЛАДОВИЩЕ.

Про котре є звісно, що існувало в 4-ому столітю перед Хр. Кладовище це наслідком части землетрусів, котрі ніколи не пощадили Мисини, було все засипане. Щойно тепер припадково підчас розкопок у одній новій части Месини, натрапили на цей некрополь. М. ін. найшли два камінні саркофоги на верха червоно мальовані. Їх віддано до музею Сан Сальватора де Гречі, де вже є богато памяток грецьких і римських. У одному з цих сакрафагів най шли ріжні мистецькі виконані жіночі тоалетні прилади, головнож гарне й елегантне мідяне зеркало.

ВЕЛИКЕ ЧИСЛО НЕПИСЬМЕННИХ В ЕСПАНІЇ.

Остання статистика в Еспанії викаала, що на 21,338381 мешканців є 11,145.444 (себто більше, як половина) неписьменних. А й письменні заявили, що не ходили до народної школи. Ця статистика обіймає вже й дітей, що ще не скінчили шестого року життя. всетаки стверджено, що в Еспанії є понад 45 процент неписьменних, себто майже половина населення не вже ні читати ні писати.

Відколи в Еспанії настала директорія, попрацювися трохи просвітні відносини. Передбачено є що в найкоротшому часі отворять около 4000 шкіл і ріжних курсів для анальфабетів. Роблять також заходи, щоби підбільшити платні вчителям.

КАСЬКА КАМІНСЬКА ДІСТАЛА 10 ЛІТ.

Едмонт Альта. — Каська Камінська, яка убила свого чоловіка 2. червня с. р. з пімсти, що то знущався над нею через довгі літа, була засуджена 6. листопада на десять літ вязниці в Принц Альберт. Засудження по оголошенню засуду зімліла.

КАТОЛИЦЬКИЙ КЛИР І АВІЯТИКА.

Не є звичаєм, щоби визначні духовники їздили аероплянами. Досі є лише два приміри, що два високі духовники їздили аероплянами. Перший їхав м. р. 5.мая епископ граф Ґ. Лікеш із Будапешта на авдіенцію до папи у Рим. Тепер знову летів літаком понад Альпи папський нунцій монсіньоре Пачелі. Лет сподобався йому незвичайно.

ЗАМОВЛЯЙТЕ НА СВЯТА

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ

зі жеданями ..... 35 ц.
Пост Картки гарно викінчені ..... 5 „
Листовий Папір зі желянями ..... 10 „
Стінний Календар ..... 30 „

Замовлення разом з належитістю, мони-ордерр або марки, слати до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДИТИНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ ПО 79 ДНЕВНІМ ЛЕТАРГУ.

Марджорі Гей, семилітна дівчинка, що лежала непритомною у Вінніпеґськім шпитали діточім, від 14 серпня, по автомобілевім нещасливім случаю, коли зїхала потручена автомобілем є тепер на дорозі до виздоровлення.

Минулого тижня згадана дів чинка пробудилась з довгого стану непритомности і, тепер може вже їсти всякі страви, що має місце перший раз відколи находиться в шпитали. Вона говорить з доглядачками і інтересується всіми подіями, що діються довкола неї.

ЛЮДЕ, ЩО ІДЯТЬ ЗЕМЛЮ.

Чудне то, а є й такі люде. В західній Африці, в Південній Америці, західній Індії й Азії є деякі племена людей, що їдять землю. Африканці, біля ріки Нілю їдять намул із цієї ріки як які масощі і продають цей хліб. Кажуть, що цей намул здоровий для малокровних. Та воно не є правда. В західній Індії (де є під французькою владою) їдять люде намул так пристрасно, як пр. у наших краях люде курять або пють. Той намул вони приладжують на спеціальний спосіб. Глину, яку добувають із своїх рік, сушать на сонці, мелять і знову мочуть Потім складають на купу, накривають галуззям, а на галуззя насипають землі. Потім палять це, як як палиться дровами вугля.. Така печена земля набирає краски чоколяди і продають її на базарі, як продається овочі й ярини. Бідаки. котрі не можуть собі купити таких ласощів, вибирають самі намул із ріки і їдять його „пісного".

З КРИМІНАЛЬНОЇ ХРОНІКИ

Арештовано чотирох бандитів, які нападали на їдучих купців та селян між Львовом і Яворовом. Їх імена Юрко Стасів, Стефан Мурин, Юрко Петришин, і Лілко Піка — всі зі Залуча яворівського повіту. цього грабували вони також доми. — У Львові придержали вломників Арнольда Шехтмана і Іґн. Кляйнмана, що ограбили кілька крамниць і нотованого кишенкового злодія Шехтера

Протест египетського парляменту до Ліги Народів.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 26. падолиста. — Египетський парлямент звернувся з протестом до Ліги Народів проти британських домагань з приводу убиття сера Лі Стека, комманданта англійських військ в Египті.

Сей протест розглядано нині і постановлено не роздавати його членам Ліги, з причини, що сей протест походив від парляменту, а не від правительства.

Урядові Ліги кажуть, що коли документи походять від приватних установ, як приміром Червоний Хрест або парламентарні союзи, секретаріят звичайно виготовляє листу тих документів і дає її відпис кождому членови Ради Ліги Народів, щоб він міг зажадати оригінального документу, коли хоче. Можливо, що таксамо секретаріят Ліги поступить і у справі египетського протесту.

З тексту протесту виходить, що египетський парлямент вислав такі протести до всіх парляментів світа.

В протесті египетський парлямент заявляє, що Египет є независимою державою, та що Судан є неподільною його частиною.

Далі каже, що правительство Великої Британії використовує сумну подію убиття сера Лі Стека для своїх імперіялістичних цілий.

Наїзд на Египет парлямент вважає безправним нарушенем його независимости і протестує проти сього перед цілим світом.

ЛІГА НАРОДІВ І АНГЛІЙСЬКО-ЕГИПЕТСЬКИЙ СПІР.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 26. падолиста. — В кругах Ліги Народів кажуть, що коли події в Египті розвинулись би до більших розмірів, якби котрий з членів Ради Ліги Народів підніс сю справу на її збранню, яке буде в Римі 8-ого грудня с. р., то вона могла би взяти її під розвагу. Але тоді, як кажуть, англійський представник безперечно заявить, що справа Судану се домашня справа Великої Британії, бо вона огодосила независимість Египту в 1922 році і одночасно застерігла права Судану, які тепер на сій основі обороняє.

Кажуть теж, що Рада Ліги Народів може віддати до вирішення Постійному Судови Міжнародньої Справедливости в Газі питанє про те, чи вона може займатись справою англійсько-египетського спору.

ЕГИПЕТСЬКІ ВІЙСКА КИДАЮТЬ СУДАН.

ЛОНДОН, 26. падолиста. — З Хартум в Судані, в Африці, повідомляють, що египетські війска в Судані одержали наказ негайно відтам забратися.

Четвертий батальон вже покинув край, а третій з артилерією теж небаром вийде.

ВІДШКОДОВАННЄ ДЛЯ СУДАНЦІВ.

ЛОНДОН, 26. падолиста. — Англійське правительство призначило пів міліона фунтів стерлінґів, які одержало від Египту яко відшкодованє, на добродійні цілн в Судані.

КОНЕЦЬ ЛІГИ НАРОДІВ.

ЛОНДОН, 26. падолиста. — Славний англійський письменник Джордж Бернард Шо (родом Ірляндець) мав тут нині виклад наполітичнітеми.

Він сказав, що Англія своєю політикою у відношенню до Египту знищила Лігу Народів. Сила Ліги Народів, казав він, полягала в сьому, що її великі держави признавали яко мировий суд; коли ж Англія звернулась не до того свого мирового суду але до брутальної сили, то се вже конець Ліги Народів.

І ПРОТИ ФРАНЦІЇ БУНТУЮТЬСЯ В АФРИЦІ.

ПАРИЖ, 26. падолиста. — З Тунісу (в середній частині північної Африки) повідомляють, що там повстали бунти проти французької окупації того краю.

Догадуються, що се вислід загального магометанського руху проти чужинецької окупації.

З ПОЛЬСЬКИХ ЗЛОДІЯСТВ.

ВАРШАВА, 26. падолиста. — Польський уряд арештував польського „мілїонера" Фукса, його сина, полковника Заплатинського і ще 17 осіб за обман державн. Їх обжалувано, що за гроші „визволили" 400 польських новобранців з війска.

ПРОГОНЯЮТЬ ТРОЦЬКОГО.

БЕРЛІН, 26. падолиста. — З Москви повідомляють, що російські комуністи усунуть Леона Троцького з уряду комісаря війни вже в найближших днях. Також усунуть його і з усіх других видних місць в партії і в уряді.

Вони хотять вислати Троцького або знову на Кавказ або заграницю.

Одночасно большевицька влада розвязала військові і робітничі групи, котрі мали більшість прихильників Троцького. Одначе се ще не ослабило популярности Троцького, якою він ще й досі тішиться в деяких кругах російських комуністів.

ЧОГО ТРОЦЬКИЙ ДОСЛУЖИВСЯ У СВОЇЙ КОМУНІ?

МОСКВА, 25. падолиста. — Тутешня большевицька преса переповнена резолюціями проти Леона Троцького.

Торік він ще мав лідерте серед молодіжи і кадетів, а тепер їсї його кинули і він остався самий один без товаришів долі.

За почином центрального комітету російської комуністичної партії комуністи з усіх сторін засипають газети протестами проти Троцького і „троцізму", який він силувався пропагувати у своїй новій книжці „Наука октябрської революції".

Наслідком того Троцький вже усунувся від державної керми і приватного життя.

Він вже не показується до офісу і заступає його генерал Фрунзе. Також не

1894—1924

Ювилейна Кампанія

ЄДНАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА

МУЖЧИН, ЖЕНЩИН, ХЛОПЦІВ, ДІВЧАТ І ДІТИЧ ВІД 1-ГО РОКУ ДО 55 ЛІТ ВІКУ

НА ОБОЗПЕЧЕННЄ ВІД $100 ДО $2.000 ПРИЙМАЄТЬСЯ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ.

$1,200,000.00

ЗАПОМОГА І НАЙКОРШІ ВИПЛАТА ЗАПОМОГ НА СЛУЧАЙ ТЯЖКОЇ НЕДУГИ, КАЛІЦТВА АБО СМЕРТИ

Приєднуйте Нових Членів!

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 63 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office at Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 6, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Одно число в року.
Single copy ..... $ 7.00
Six months ..... $ .75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сіті і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси належить 15 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. — тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 63 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЖИТТЯ ВЧИТЬ

—o—

Подаючи до канцелярії Українського Народного Союза вістку про смерть одного члена організації, секретар відділу додає від себе таке:

„Покійний в Америці родини не мав. Він лишив жінку й двоє дітий в старім краю, і збирався їхати до них в короткім часі. Та заким зібрався в дорогу до своєї родини, доля рішила інакше й він поїхав на вічний спочинок.

„Смерть заскочила його несподівано. У вівторок ще працював він в шапі. В середу захорів і пішов до шпиталю. Там йому зроблено операцію, але він її не перебув. В четвер його в живих уже не стало.

„Так помер чоловік, котрий мав родину, але в старому краю. Якби не одно, то не булоб кому його поховати. Якби не одно, то ховалоб його місто. Якби не одно, то його кинулиб, як неживу животину під пліт урядового цвинтаря, та не далиб навіть знаку, що там лежить якась людина, хоча відтак пошукалиб за грішми й порахувалиб собі солено за „послідну прислугу".

„Якби не одно. А тим одним, що вратувало покійника, було його членьство в Українськім Народнім Союзі. Покійний мав родину, жену й діти, але вони тепер живуть в старому краю. Мимо сього не без родини був покійний. Не як сирота жив він тут, в чужому краю. Мав він родину тут, хоча жінка й діти в старому краю. Мав він велику родину. І та родина до нього навідувалася, як він еще жив.

І та родина його відвідала, як він помер, і йе дала містови похоронити його, як хоронять безіменного волоцюгу, що гине під плотом. І та родина за чергов сиділа коло його тіла в його домі, як діяки читали пасторалиу, котру ся родина наняла. І ся родина йшла за його деревищем, з хоругвами й прапорами. І ся родина його хоронила. Хоронила в чужу землю, але змішану зі щирими українськими сльозами.

„А ся велика родина се ніхто инчий, лишень Український Народний Союз, котрий через свій місцевий відділ опікувався безрідною сиротою на чужині за життя й по смерти. Той самий Український Народний Союз, котрий тепер пішле до старого краю не лишень голу смертельну вістку, але й пішле ще добру тисячку щирих американських долярів на обтерте сліз вдові й двом сиротам в далекому рідному краю...

„Чи думають про такі події ті, які на наші намови вступили до Українського Народного Союза махають руками: „Е! Дайте мені покій, куме! Я вашого „шуренц" не потребую! Моя родина в краю!"?

ТАК ЖИВУТЬ В „РОБІТНИЧІЙ" РЕПУБЛИЦІ

РОБІТНИЧЕ ЖИТТЯ.

На угляних копальнях „Южмашторсту" при ст. Кремінній у Донбасі вибухли кровавi бунти. Робітники, не одержуючи протягом двох місяців платні, зажадали від адміністрації, щоб їм дали хоч частину платні. Адміністрація, не вступаючи в переговори, викликала міліцію та відділ ГПУ, які дораз вжили зброї. Одного робітника вбито, сімох тяжко поранено.

В уманському повіті вибухли 10-го вересня с. р. бунти на цукроварнях на грунті невиплати зароблено платні. Відділи ГПУ прибрали бунти, причому поранено 9 робітників і забито двох.

Невиплата зароблено платні се нині загальне явище на Україні.

Югосталь виплатила платню щойно за першу половину серпня і то тільки в Катеринославі та Маріполі („Труд" 208). „Донуголь" заплатив на рахунок серпневої платні тільки 27% — 35% („Ек. Ж.", 302).

У своїй боротьбі за поліпшенне умов істнования робітництво не стрічає ніякої допомоги з боку підтримуваних урядом професійних спілок (нове виданне „зубатовщини"). Наслідком сього рдбітництво з тих спілок втікає.

На Одещині „профспілки" ще недавно мали по 10 або 8 тисяч членів, а нині мають найбільше по 1,000 а найменьше по 25 членів.

* * *

Так живуть в „робітничій" республиці!
Хто?
Робітники!
Чи всім так живеться?
Ні, инакше живуть комісари і спекулянти!

СВЯТО 1-ГО ПАДОЛИСТА У ВІДНІ

По традиції віденська кольонія улаштувала дня 1-ого падолиста свято здійснення державности на західних українських землях. На програму свята зложились дві промови пп. Ів. Коссака і д-ра Р. Перфецького, продукції академічного хору тов. „Січ" і деклямації творів Карманського й Олеся, які виконав п. А. Крушельницький. Мала саля Архітектенфайну була переповнена публікою. В неділю 2-го падолиста в церкві св. Варвари відслужено панахиду по померших героях в бою

ОБНОВЛЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ФЛЬОТИ А ПОЛЬСЬКО-ФРАНЦУСЬКА ПРИСТАНЬ НАД БАЛТІЙСЬКИМ МОРЕМ

(Надіслана стаття).

Цього року звернули увагу европейської преси, а нагнали страху польській пресі маневри большевитської фльоти на балтійськім морі. Лише дуже мала частина берега цего моря належить до Польщі, не більше мабуть над 30 кільометрів — і це творить в польським серцю велику рану. Поляки хотіли мати в своїх руках доконче усте Данциг, а тут — не удалося головно заходами Англії, котрій не на руку було, щоби ту важну пристань лишити в руках Польщі, цілковитої васальки Франції. Справді і Франція була підчас світової війни союзницею Англії, але це сталось майже припадково, через глупоту і зарозумілість німецького цісаря Вільгельма. — Частійше Франція була соперницею Англії, ніж союзницею і Англія знала, що і в будучнині так буде. Тому й заперла Польщі доступ до моря малою данцігською республикою, в котрій англійський президент — комісар грає переважну ролю. — Польщі полишено кавалок пустого б ерега доброго для купели в літі, але без поважнійшої пристани, — окрім невеликої Гдині. Ту малу пристань почали Поляки поволи розбудовувати, щоби вона могла стати захистом бодай для двох-трох польських кружівників.

Та хоч „польський" беріг невеликий, то всеж таки вистарчає він, щоби висадити на нім вороже військо, котре би заатакувало Польщу з півночи. І тому маневри російської фльоти на балтійськім мори викликали у Поляків великий жах. До того — як відомо — страх має великі очи, і тому і Полякам привиділося, що маневрували на Балтику не лиш Москалі але в спілці з ними також і Німці, котрим антанта всеж таки еще всіх кораблів не понищила.

З часом вісти про участь Німців в тих морських маневрах притихли, однак так преса европейська, як і закордонна російська почали основнійше занімматись справою російської советської фльоти. Говорю виразно „російської" бо про ніяку українську не чути, хотя — коли бодай на папері є якась „радянська укр. республика" — то повинна бы бути і українська чорноморська фльота, тимбільше, що і чорноморський беріг. За виїмком Криму та Грузії є — український. Та большевицький „блоф" так далеко не йде: є одна російська фльота і кінець!

Підчас революції фльота російська зістала сильно занедбана, а много кораблів забрали Денікінці та Врангілівці зі собою та утекли на них в чужі краї. Чужі уряди — після обовязуючих міжнародних постанов — інтернували російські кораблі в своїх пристанях, однак тепер визнаючи большевитську Росію мусять повідзавати їй і ті кораблі. Це відноситься особливо до Франції та других держав над Середземним морем.

Однак ті кораблі, що лишилися, в руках Москалів треба було понаправляти (зремонтувати) і той „ремонт" поступив вже так далеко, що російська фльота перевисшає так числом, кораблів як і узброєнем всі военні фльоти разом взяті тих держав, що лежать над балтійським морем.

З початком цего літа покінчено ремонт цілого ряду кораблів, котрі тепер увійшли в склад боевої фльоти. Тут належать: два лінійні кораблі „Марат" та „Гангут"; кружівники: „Ангора", „Світляна", водні лодки: Ягуар", „Форель" та „Кагуар" і дві дівізії ескарових торпедовців типу „Бурварский Ешр" і три дівізії кружівники типу „Новик". — Крім того має та фльота в своїм складі еще кілька підводних лодок чужоземного походження.

По бунті матрозів в Кронштаті (1920 р.) большевики предприняли дуже радикальну реформу кронштатської фльоти. Хотя кілька тисяч матрозів добровільно підалося, то большевики пріці таки їх скострілами вимордували. Потім набрали нових рекрутів та поставили над ними нових офіцирів, котрим однак признали давні дисциплінарні права.

В роботах над привернением російської фльоті боездатности взяли значну участь німецькі офіцири та інжинери. — Через два роки працювала в морській твердині Кронштатті комісія зложена з німецьких фахівців і не лиш фльоту підреперувала але і саму твердиню понапрявловала.

На тім однак совети не здержалися, але тепер стараються доповнити свою фльоту новими кораблями.

Російська часопись „Севодня", що виходить в Ризі, оголосила недавно советську програму фльотову, яка має бути до 4 років виконана.

І так для балтійського моря має бути збудованих два легких кружівників по 3000 тон обему, та відповідно узброених в гармати.

Крім того мають бути збудовані еще чотири контторпедовці та 7 лодок підводних.

Фльота чорноморська має дістати додатково один легкий кружівник, 8 контрторпедовців, та 12 підводних лодок.

..льота Спокійного Океану має дістати 6 нових канонірок.

Ту програму устално на підставі ореченння німецьких інжинерів та російського фаховця Крилова. На рік 1924 призначено на кошта виконання цієї програми 50 мілионів золотих рублів.

Треба припускати, що подана тут програма відноситься рос. фльоти е скорше неповна чим пересадно представлена. Досить, що польські часописи довідавшись про неї зіставили ту вість з вістями про маневри рос. фльоти, та вдарили на алярм: — Значить: „опчизна в небезпеченьстве" тим більше що не мине і днини, без якої нової вісти про повстанчі рухи і напади.

І тому польський міністер війни Сікорскі вйхав до Франції, щоби з французьким урядом обговорити еще докладніше всякі евентуальности на випадок вибуху вйни.

Часопись „Manchester Guardian", що має звичайно дуже добрі інформації доносить з Парижа про гостину мін. Сікорского що вона стоїть в звязи з переробленнем пристані в Гдині на важний морський порт. **Польща має іменно дістати від Франції цілу морську фльоту** зложену з підводних лодок, торпедовців та гидроплянів, то е літаків, що підносяться в гору з води, а не з суші.

Французи уважають Гдиню за дуже важний стратегічний пункт і роблять собі з неї прямо підставу для своєї фльоти на Балтику, хотя та пристань мусить бути еще відповідно поглублена і обезпечена, щоби могли і більші кораблі военні до неї причаловати. — Поляки тішаться, що та фльота буде їх, тай Французи надають тій справі, такий зверхний вид, але в дійсности це лише ще більше угрунтує зависимість Польщі від Франції.

Як бачимо — діються річи не маловажні, а всі вони доказують, що нова вйна мабуть не за горами і не за лісами.....

Тоді очивидно і наша справа вийне далеко ширше, щоби нам

переломова хвиля застала нас приготованими.

Найже це мають собі в пляну і наші американські братя і мають зглядом Вітчини у таку важну історичну пору.

Кирило Грім.

З ПІДЛЯША.

—o—

Боротьба за віру в минулому. — Денаціоналізаційний похід: школа, церква, преса. — Інерція нашої інтелігенції. — Ратуймо Підляшя!

Є закутина української ітнографічної землі, яка разом зі Східною Галйчиною, Волйню, Холмщиною і Поліссем ділить спільну долю „кресів", та проте про неї рідко коли попадає в газетні сторінки яканебудь звістка. Це Підляшє, найбільш забута нами країна, зі Східною Галичиною незвязана майже ніякими організаційними звязками, й найбільш загрожена польонізаційним походом.

Підляшє сягає від Холмщини по Білосток, від східних повітів Сідлеччини по Полісе (кордону України з берестейського мира). Воно заселене українською православною людностю за виїмком кількох католицьких осель біля Білої. Та і ті римо-католики вживають української мови і не почувають себе Поляками. Це колишні уніяти, які до 1875 р. належали до холмської діецезії, а потім завдяки меткій агітації польського духовенства златинцились, звівши в міжчасі на тлі віри кровавi суперечки з російськими жандармами, що силою підтримували насланих московських попів. Всеж, не вважаючи на всі переслідування з боку російської влади та на настеливі заходи польського клиру, велика частина уніятів залишалась вірною своїй церкві аж до 1905 року. Ще донині стоять уніятські церкви у Дрельові, Пратулині і сусідних селах на межі константинівського (тепер: янівсько-підляшкого) повіту. Дочастиної-латинізації. Підляшя чимало причинйлись розбитки польського повстання 1863 р., які роками ховались по підляшких лісах. Ще й тепер живуть люди, які памятають, як в Лукіївні Москалиці повісили кс. Бжуску, якого імення істнує в Білій 7-клясова школа.

Як сказано населенне Підляша — українське. Після 5-ти літньої польської господарки національно воно прозріло на стільки, що воно цілком свідоме своєї національної і духової приналежности до Соборної України. Тому грунт для праці серед народу тут податливий, та нема духових робітників ні засобів до праці, як наприм. книжка чи газета. Очевидно, що й на Підляше, як на всі інші землі „кресів", налягла хмара, а то головно заходами „кресових" шевхольських організацій. Землю розпрацьовується поміж Галерчиків, а польські школи насаджується без-оглядy на те, чи е польська дітвора, чи ні. Штучними посадниками польської культури є містечка, з їх польськими написами, школами й урядами та жидівським населенням.

Ось приклади, як Поляки форсують в українському Підляші польське шкільництво як засіб денаціоналізації. У столиці Підляша, кільканадцятисячному містечку **Білій** на шляху Варшава Київ, дві стації від Берести Литовського) е аж дві державні гімназії (хлопяча й дівоча), вісім 7-клясових шкіл і сила всіляких курсів. В поблизькому Янові, кілька верстов за Білою, є кодедукаційний учительський семінар, дальше в бувшому православному монастирі в Межиріччю поміщено гімназію й торговельну школу і т. д. З того бачимо, яку вагу прикладають Поляки до польської освіти на Підляші. У кождому селі обовязково мусить бути польська школа, а української на всьому Підляші нема ні одної.

Народ домагається по всяких українські школи, але місцеві власти на всі протести й заяви глухі, Ніякої там освіти на ділі немає, бо з одного боку українські батьки не посилають дітий до польських шкіл, а другого, таки самі вчителі, чи то призначені с поміж місцевих „патріотів" чи перенесені туди як на заслание, це елемент здебільша дуже сумнівної вартости як щодо своїх студій так і моралі.

В Білій були до польських часів 3 церкви й один костел. **Нині вонн перехрещені на костели.** Між ними старинний монастир оо. Василіян з XV. в., побудований в українському стилі, перебудовують на шаблйновий маломістечковий костел. (В цьому монастирі по нинішній день є старовинна бібліотека з висококвартісними актами про унію на Україні. Бібліотеку пильнує польський пралат, який нікого не допускає до неї. Монастир славився мощами св. Йосафата. В 1875 р. православне духовенство викинуло мощі з головного вівтаря і закопано біля церкви. В 1915 р. похоронено їх назад у головному, вівтарі, а в 1918 р. Німці вивезли до Барбареум у Відні. На ювілей мали спровадити мощі з Відня до монастиря, але польський клир спротивився якнайчись відновлюванню. З тих самих причин заборонено о. єписк. Боцянови відкрити уніятську діецезію. Тепер у більському повіті е одна православлна парохія, замість колишніх 40. Всі інші скасовані. Православну людність без усяких скрупулів переписують на латинський обряд і приділюють до довокрсованих латинських парохій.

Народ сам хреститься і хоронить по православному звичаю. Задля вінчання їздять на Полісе або аж на Волинь. У школах не вчать ніякої релігії як лише римо-католицьку. Наука у вйську (34 п. п. ім. арт. пол.) Українці-вояки примушені ходити до костела і слухати наук польського капелана, бо хоча й Жиди мають свого духовника, але нашим не дали.

Виходить у Білій хіенська газета „Підлясяк", на сторінках якої фабрикуються щораз нові проекти „на зніщене Русі" та виписується відповідачі адреси до президента „річпосполитої" і до римського папи від „людку польского Подлясся".

З нашої інтелігенції у Білій лікар і директор банку не займаються ніяким народним рухом; два народні вчителі теж сидять тихо ради посади. Народніми справами цікавляться лише нечисленні споміж бувших російських урядовців-Українців, які опинившися без посади, розбрились по селах, Українська влада нічого замітного по собі не залишила на Підляшу. Люди памятають тільки, що були військові, які по школах навчали по „нашому". Коли являється українська театральна трупа, богато більший, аніж польські театри. Центр українського життя у Берестю Литовському де гарно розвивається „Просвіта".

НЬЮ ЙОРК, Н. Й.
Заходом Товариства „Україна"
уряджує звісний співак
ВОЛОДИМИР ЛАВРИШКО
на дохід будови
Української Гімназії в Городенці
ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ
В НЕДІЛЮ, 30. ПАДОЛИСТА
В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ
28 East 7th Street, New York City
о годині 7.30 вечером
при ласкавій співучасти Вп. Пань і Панів, зс. Корнатова, Ольшевська, Скубівна, Вовкун, Яцовик, Збентеський і Мужеський Хор ім. Б. Лятошого.
ВСТУП 75 цт.
В школі мають будувати!
Приходіть громадно, тим причинитеся благородній справі.

ЗВІТ ФІНАСОВИЙ Т-ВА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ.

З підмоги українським студентам в Европі.

—o—

Поміч від опікунів?

О. Олекса Пристай, Карнегі, Па.	259,74 А, 75 А ... 30.00
Іван Швед, Карнегі, Па.	357 ... 15.00
Тов. Зоря, Ню Йорк, Н. Й.	49 ... 15.00
Михайло Гринішак, Елизабет, Н. Дж.	95 А ... 2.00
Укр. Парохія в Байон, Н. Дж.	35 А, 82 А ... 15.00
Бр. Св. Арх. Михаїла, Станфорд, Конн.	15 А ... 7.50
Укр. Громада в Міннеаполіс, Мінн.	117, 299, 320, 326 ... 60.00
Тов. Сокіл, Клівеляид, Огайо	307 ... 20.00
Парохія Св. Петра і Павла, Ютіка, Н. Й.	39, 80 А ... 5.00
Тов. Вільні Козаки м. Львова, Ню Йорк, Н. Й.	348 ... 10.00
Укр. Амер. Гор. Клюб, Аллентавн, Па.	277 ... 20.00
Тов. Запорожська Січ від. 117 У. Н. С., Н. Й.	85 А, 86 А ... 15.00
Агафія Бундзяк, Ню Гейвен, Конн.	30.00
Григорій Кудрик, Дітройт, Мнш.	88 А ... 5.00
Василь Волошин, Лансінг, Мнш.	67 А ... 2.00
Разом	251.50

Вислано до Укр. Краевої Студ. Ради у Львові ... 51.50
„ „ Т-ва Прихильників Осьвіти у Відни ..151.00
„ „ Т-ва Укр. Студ. Основа в Данцігу 30.00
„ „ Т-ва Спілки Укр. Студентів в Берліні 15.00
„ „ Станішевського Прокопа в Бремен .. 30.00
Разом 251.50

ЗА Т-ВО УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ:
Григорій Герман, голова; **Омелян Коцко**, секретар ст. спр.; **Е. Ляхович**, секр.; **О. Кирчівна**, касієрка; **Д. Сіроцький** фін. секр

УВАГА: До всіх продавців образів від. Тов. Укр. Молодіжи в Ню Йорку.

Отсим припоминається щановних добродіїв, котрі занялися продажею образів від Тов. Української Молодіжи в Ню Йорку конечно дати звіт зі своєї діяльности і звернути гроші за спродані образи. Не спродані образи просимо старатися продати.

За Виділ Товариства:
Д. Сіроцький.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ

Рідна Школа із Західної України кличе о поміч!
Поміч потрібна негайно!
Як помогти?
Нехай кождо українське товариство в Америці на найблизшому мітингу ухвалить від себе допомогу в сумі від 5 до 25 долярів і зараз вишле на Рідну Школу до Обеднання.
А кождий свідомий Українець і Українка нехай вишле НЕЗАПЛАЧЕНИЙ досі народній податок за 1923 і 1924 до Обеднання, в сумі 6 долярів.
Тоді Обеднанне вишле зовсім вистарчаючу допомогу до старого краю на українські приватні школи і на оборону сих шкіл усіми можливими способами.
Спішіться, бо пізно іноді значить запізно!
Допомогу посилати через Обеднание на адресу:
OBYEDNANNYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

ДОПИСІ.

НЮ КЕНСІНГТОН, ПА.

Большевицька шопка під покришкою „Англий суд".

Одного дня в фабриці я нечайно довідався від свого товариша, що в неділю 9-го падолиста має відограти представлене „Англий суд" в українській гали в Ню Кенсінгтон, Па. Мій товариш тицьнув мені тикет під ніс і каже: „купуй тикет, бо це представленє не мають відограти найліпше вишколені робітничі артисти з округа Пітсбурщини". Га! думаю, що робить? треба купити, а то не купиш, так спротивні тебе до буржуїв зачислити. Купив тикет так нетерпеливо очікую неділі.

Ось щасливо діждався я цеї днини. Вже зачинає смеркатись; збираюсь на це представленє. Около семої входжу на галю; дають крісло, сідаю, забираю своє місце. Розглядаюсь по галі — людей повно, але якось не можу второпати, що то за люде і звідкіля вони тут взялись. Щось невпізнаю нікого, ба, і вся галя не так мені представляєсь, як передше. Приглядаюсь ще дужче, витріщив очи як баньки ну й диво — мені предсвляється страшний вид: — Люде червоні, стіни червоні ба й вікна, двері, куртина тай всьо проче червоне, червоне тай ще раз червоне. Хрещусь в душі тай думаю: невжеж лихий біс занїс мене еще за життя в пекло на гостину? Та цур йому поганому!... За віщо-ж — думаю — він збиткуєсь наді мною? Хибаж я що, не християнин? — Звертаюсь до сусіда тай питаю — чому воно так все чудно якось мені представляєсь? — Сусід сміється тай говорить: „Й Богу ти зглуздів зійшов! Хибаж ти не знаєш, що ми на червоно большевицькім представленню?" Пожди — каже — хвильку довше, як вони вивісять червоний „флет", от тоді і очи у всіх почервоніють!" Ух! мені зимно зробилось.. В голові покрутилось, поза плечі морозом потягло, а душа моя шусть в самі пяти. Дуже видите жаль мені було, що в мене очи почервоніють.

Нараз наші комісарики закричали: „Ціхо, ціхо!.. Пан надкомісар будуть балакати"... Всьо затихло. Підноситься звільна куртина, а на сцені появився фордсітський діякон тай говорить: „Товариші! Зараз розпічнеться представленне „Англий суд". Тішить мене дуже, що вас так богато прийшло на це представленне, але однак жаль мені, що хтось з вас репортував до поліції, що ми всі антихристи. Ади! дивіться, я нас рогів нема!.. Через ваше репортованне ми не можем вивісити червоного прапора. Куртина опала, а людонькове посмілялось та поплескали в долоні. (Ми майстри до оплесків!)

Розпочалось представленне. Зазначую, що „Англий суд" є дуже цікава та интересна драма, однак наші комісарчуки вбрали цю драму цілком не червоно. Найкрасше була відограна роля Мельничука, дідуся читальника і Шеремети. Всі прочі аматори поводились на сцені зі страхом та покивували своїми головами, неначе конина в горячу днину. Відай сердеги набрали страху, бо на гали стояв „вуйко з палкою".

По представленню пітсбурське тов. „Теорбан" відограло на бандурах кілька народних пісень, котрі досить добре були вишколені. Прикінци большевицький діякон заграв та заспівав „підскоцької", а наші підстрижені мамзолі мало-що з черевиків не вискочили до гульні. На остатку пан надкомісар забрв голос, усмихнувсь до бравих хазяйок, злява товаришів самогонщиків та просив о збірку для політичних вязнів. Лише не знати, чи на крайових вязнів, чи може на нюйорських дармоїдів зі Смольного?.. Відтак вся братія затягнула „Інтернаціоналку". Гай, гай! Але співали, неначе шершені коло зігнилої грушки. Ст недобрі пітсбурські діяки не навчили співати своїх червоних інтернаціоналку.

По представленню люде зачали розходитись тай розпочали поміж собою гутірку. — Ади — каже перший — як файно грали. А другий: — дурниця, грали, але добре стрілили. А третий паламар говорить: — ай біда буде куме, я чув, що прийде розказ від Лейби Троцького, щоби всі сиьо жовті прапори попадити, а червоних купити. А-я, а-я! мусимо і в гавзі і на гавзі і на .... вибачте повісити червоні „флеги". А-а, а-я! От біда буде!..

Приїхали діякон з монастирської школи тай перевернули фордсітську громаду горі дном тай думають сердега, що й тут їм таке вдасться... Ой ні, паничку! Тут тяжкше. Ми вже перебули ту червону дурійку. А впрочім захвалюєте з нашим підкомісарем большевицький рай, а нуж будуте ласка, дайте на ці питання відповідь: Де є самостійна українська радянська держава? На що большевики віддали в Ризі 6 мілоінів Українців на поталу Ляхам? На що вимерили голодом кілька мілоінів селян і робітників? За що чека вистріляла сотки тисяч селян, робітників та інтеліґенції? Нащо на Україні сотворено кілька штучних республик? Чому найвисша влада на Україні віддана в руки Жидам та Москалям? О ви нікчемні Іроди!... За юдин гріш продаєте свій народ!... Не пора, не пора, Москалеви й Ляхови служить! Нам пора для України жить!"

Гість.

ПІД ОСІНЬ І ЗИМУ.

ВЖЕ ПРИЙШЛА ОСІНЬ, А ЗА НЕЮ ПРИЙДЕ І ЗИМА.

В осени і в зимі українські товариства будуть уладжувати виставу ріжних штук, а приготовлятись вже зачнуть небаром. - Тому пишіть по найновійший цінник до Книгарні „Свободи".

МІННЕАПОЛИС, МІНН.

Тов. „Запор. Січ" в Міннеаполис, Минн., від. У: Н. Союза ч. 385, вислано до Обєднання $25.00 на „Рідну Школу" в Старому Краеви.

ЗА УРЯД ТОВ. „ЗАП. СІЧИ":
Петро Чуман, предс.
Петро Бутрин, касієр
Микола Бойко, секр.

Н. С. ПИТСБУРГ, ПА.

Свято 1. падолиста на Н. С. Питсбург, Па.

Дня 2. падолиста с. р. відсвятковано свято Першого Падолиста стараннєм Спів. Товариства „Бандурист" при церкві св. Юрія.

Торжество почалося богослуженнем в неділю в церкві. До панахиди станули оо. А. Стрецький і М. Кузьмак. Поважний настрій сіяхуав зібраних, які заповнили цілу церкву. До зібраних промовив о. Кузьмак. Змістом промови було се, що ми як християне і віруючі в будуче життє поминаємо в молитвах і Службах Божих тих, що відійшли від нас. Чим більше сторіднені є нам особи, тим більший обовязок маємо дбати за цих померших. Герої, що впали за волю українського народу стали нам найбліщими, бо вони віддали житє свое за права народу, які Бог дав кождому народови. А вони віддаючи житє своє сповнили волю Божу: Нема більшої любови, як хто віддасть житє своє за другів своїх. Прогомонили сумні звуки пісні: Вічная память, і народ розійшовся в поважнім настрою до дому.

Другу часть свята виповнив концерт, що відбувся о годині 30 вечером в Українськім Домі. Се була справдішна маніфестація. Народ заповнив салю аж по береги так, що люде, котрі заплатили сидячі місця мусіли стояти. На початок відспівано Американський Гимн, а з черги виголосив вступне слово о. Кузьмак. Зміст промови був добре бодуманий і гарно гармонізувався з цілістю концерту і змістом торжества. Бесідник подав причини нашого упадку, тягар неволі, яку народ пережив через шістьсот літ ляцького ярма, і як раз ся кільковікова неволя і звуки вязвольної пісні, що передирались через подвійний кордон військ з доза Збруча додали відвагу повстати і скинути з себе ненавистне ярмо. В дальшій части змалював горе наших Січових Стрільців, їх посвяту і велич духа тоді, коли вони голі, обдерті, боси, голодні у суворій студені загріваючись пісней видержали всімісячну военну недолю перед кількакратно численнійшим ворогом. Уступили вони тоді, коли вистріляли останній набій, коли не було ніяко надії на побіду.

Часть вокальну, яка була цілісно на се торжество підібрана, виконав Хор Бандуриста. Видно було працю учасників хору і солідність виконання. Всі голоси, як мужеські так і жіночі мягкі і мельодійні. В програму Хору входили: Журавлі — Колесси, Понад тими гороньками — уривок з Вуличі, Ой лопнув обруч — уривок з Бандури, На вулиці дудка грає, Хома пяний у млині і За Тебе Україно. Всі хорові співи, були виконані бездоганно. Видно було солідну працю, зрозуміннє духа пісні, а особливо сю бадьорість, якої дуже часто не достає на наших національних торжествах. Найлучше були виконані: Журавлі, Ой, пряду, пряду, і Гуляли, гуляли.

Великою несподіванкою на концерті був виступ п-ні Т. Онишкової і п. В. Малієвича, студ. техніки. П. Малієвич своїм сильним здоровим, а при тім мельодійним барітоном викликав правдивий етузіязм. „Ой Дніпре, мій Дніпре" потребувало майстра і пісня найшла майстра в особі п. Маідевича. Я не є знаток співу, але чув неодин голос, неодно виконанне української пісні і тому поява його на концерті вкладає на мене милий обовязок висказати йому повне признанне. Дует: Люблю дивитись, відспівав п. Малієвич з панею Онишковою. Пісня досить трудна до виконання та публика мала знов нагоду до довго невгаваючих оплесків. Пані Т. Онишкова відспівала соло: Веснівка. Чистий, ліричний сопран, сильний особливо в високих позиціях, — тому й могла з повним успіхом відспівати Веснівку. Гріміки і довготриваючі оплески були маленькою нагородою народа.

Члени хору: п-ни К. Матіяшівська, сопран і А. Мента, альт, відспівали з повним успіхом: В гаю зеленім, і Як ніч на покрив, а пані Корбецька, сопран і . Ю. Маланяк, баритон, відспівали: Де ти бродиш моя доле. Сей дует відспівано зовсім добре.

Панна С. Вишатицька відекламувала „Розрита могила" і „І в мене був рідний край". З чувством повним ніжности вміла прикувати увагу слухачів, що не жалували й оплесків. Панна Олексович відекламувала поему За Збруч, яка гарно гармонізувалася з цілістю концерту, а панна Піхота відекламувала вірш: Кривда відплатиться.

Хором диригував п. І. Корбецький. Його трудам і праці, а особливо спосібностям як диріґента, треба завдячувати, що перший раз на Н. С. Петсбург українська громада почула цілими вагу концертів і певно в будуччині кождий концерт стягне цікавих, що не тільки прибудуть з обовязку патріотичного, але також задоволити потребу українського серця.

Головою Тов. Бандурист є п. Ю. Маланяк. Під його проводом завелася здисципліновання, сердечність і бадьорість в товаристві. Йому також належиться подяка за успіх концерту.

Нехай члени працюють дальше в сім напрямі і нехай роздувають погаслі огні для великого воскресення українського народа.

Присутній.

ГОЛОСИ ПРЕСИ.

НАДДНІПРЯНСЬКА УКРАЇНА.

(З перемиського Укр. Голосу).

Державний союз (федерація) є лише тоді користний, коли розтягається тільки на один народ, який творив колись (а по части може ще й тепер творить) більше держав. Тому такий союз є зовсім оправданий в Америці, де 48 американських стейтів (держав) становить Злученні Держави північної Америки, і в Німеччині, де 23 німецькі держави і 3 німецькі вільні міста творять німецький державний союз. Коли-ж державний союз (федерація) розтягається на більше народів, то в такім разі він є невластивий, бо один нарід зглядно одна держава в такім союзі володіє надд иншими, а ті инші є в більшій чи меншій мірі від неї залежними, е, так сказати-б, її кольоніями. Це найкраще бачимо на Союзі Радянских Республик взагалі, а на Українській Радянській Республиці зокрема. Ціле житте України в цьому державному союзі є в високій степені залежне від Москви, від московської комуністичної партії. Та щоб це надто не дразнило українського та инших немосковських народів по радянських республиках, перехрещено назву „московська комуністична партія" на „комуністична партія союза радянських республик", хоч це є одна і та сама партія. Ця виключно партія володіє всіми республиками, що більше вона заборонила навіть творити у-країнську та инші немосковські комуністичні партії, щоб в цей спосіб неподільно задержати владу в своїх руках. Це так на ділі; на слові говорить вона зовсім що иншого, а навіть до конституції Союзу Радянских Республик принято артикул, що кождий нарід, кождая радянська республика має право аж до самоозначення. Але це тільки на слові, бо ми бачили самі на собі а останнью на Грузії як то в практиці виглядає „комуністичне самоозначенне".

Тих кілька слів пишемо, щоби наші читачі зрозуміли, чому на Наддніпрянській Україні так мляво йде справа з т. зв. українізацією. Передовсім треба знати що ця т. зв. українізація — це уступка московських комуністів, на яку вони мусіли піти під напором збірної волі українського народа, уступка, якої цілею не є оживленне українського життя, але радше є затуманенне його всякими клясовими та соціяльними справами. Вже царський уряд продумував над всякими способами, останнью навіть уладив гром жидів, щоб тільки відвернути увагу від національно-політичних та культурних справ. І коли тепер московські комуністи протягують робітників супроти селян, а селян ділять на неможних і куркулів або кулаків, себто заможніших і стараються розпалити між ними боротьбу, коли вводиться тепер комуністичну т. зв. живу церков, коли агітується нібито в обороні всіх поневолених і гнетених і т. д. і т. д. — то це все на те, щоб відвернути увагу від національно-політичних та культурних справ а прикувати увагу до чого иншого. В Росії з режиму не богато змінилося; змінились головно люде, і способи. В таких обставинах т. зв. українізація — це охлап, який в додатку так подається, що навіть з него не можна скористати. Бе само слово звучить дивно: „Україну українізувати"! Та московські комуністи з тим зовсім не скривають і говорять та пишуть, що їм треба „зукраїнізувати" на Україні московських та жидівських урядників а то тому, щоби вони могли порозумітися з українським селом і зєднати його для себе. Таке писала чорне по білім минулого місяця київська комуністична московська газета „Пролетарская Правда" з нагоди київського губернійяльного зїзду комуністичної партії. Правда, е й українські комуністичні газети, як „Большевик", „Камуніст", Харківські „Вісти" і др., які більше щиро ставляться до української справи, а київський „Большевик" з нагоди названого зїзду домагався навіть, щоби приймати до державних урядів на Україні передовсім Українців, щоби тим способом оживилось ціле українське житте, а нагнати з урядів всіх тих, що не знають української мови. Та це є білі круки, яких голосу не дочувають московські комуністи.

Вісти з українських та московських комуністичних часописів і від приватних людей з України потверджують, що т. зв. українізація йде дуже пинявo..І коли порівнати, що за часів Української Держави все було тут українське, а нині у-країнський нарід є ледви в половині дороги до того, що мав за часів Української Держави — то справа зовсім не представляється так свіпло. З приватних листів теж виходить і те, що богато „зукраїнізованих", московських та жидівських урядників так погано говорять українською мовою, що в дійсности їх урядованне відбувається на якійсь дивовижній мішанині української і московської мови. Богато московських та жидівських урядників взагалі не знає української мови, а напр. по залізничих станціях не найдетеся ні на лік української газети чи книжки по залізничо-стаціїних книгарнях. Це богато-води попливе, заки в Україні буде все в у-країнських руках. Московська політика супроти України дуже не змінилась, і вона буде скубати доти, доки Москва буде мати владу над Україною. Однаковож на тім місце треба підчеркнути, що в часі, коли инші частини українських земель під чужим пановинне тратять постійно все те, що вони дотепер мали, то на Україні український нарід сяко-також пнеться все в гору і здобуває собі щораз більші права. Це є для нас потішаючим, бо це свідчить, що скоріше чи пізніше та велика, головна часть у-країнського народа і здобуде для себе повноту належних собі прав і иншим своїм частям допоможе. А до того часу треба всім українським частям виявити 1 витревати — бо це одинока дорога до побіди. Що воно до того йде, свідчить про це от хочби й те, що тепер під напором українського народа радянська влада України не приймає вже нових урядників, які не знають української мови, а старим урядникам наказала найдальше до нового року вивчитися української мови, оскільки вони її дотепер ще не знають, та рішучо загрозила, що по цім речинци нажене всіх тих урядників, які знехтують цим її наказом.

УВАГА! ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Заходом Укр. Н. Драм. Т-ва,
— поставиться —
перший раз в цій місцевости, одну з кращих — комедію в 5-ох діях, твір Старицького-Левицького, під назвою:

„ЗА ДВОМА ЗАЯЦЯМИ"

В НЕДІЛЮ, 30. ПАДОЛИСТА
В ГАЛІ Ч. 387 GRAND STREET, Jersey City, N. J.
Початок о 6.30 вечером.

Український громадяни — любителі театрального мистецтва! Ця комедія одна з кращих і дуже смішна — тому покажданим було би, щоби укр. громадянство було численними учасниками-глядачами при цій виставі. Укр. Н. Драм. Т-во і театральний кружок робить старання, щоби ця штука була поставлена як слід. Тому проситься не пропускати нагоди.

277-78 **Комітет.**

ПОЗІР! ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.!
— Заходом —
DOWN TOWN S. & A. CLUB, Inc.
— уряджується —
НА ДОХІД ПОТЕРПІВШИМ НАСЛІДКОМ ПОЖАРУ НА ДОЛИНІ МІСТА.

ДВАНАЦЯТИЙ
РІЧНИЙ БАЛЬ
У VICTORY HALL
York & Henderson St., Jersey City.
В СУБОТУ, 29. ПАДОЛИСТА
Вступ 50 цит. Вечером.

До численної участи запрошує всіх
276-78 **Балевий Комітет.**

CUNARD

Галичани, відїзджаючі на короткий час до краю у відвідини, не більше як рік, будуть вислані назад до Злучених Держав без всякої перешкоди коли до квоти.

ДО ГАЛИЧИНИ
в найкоротшім часі кождy середньою 3-ох пересічних кораблях

БЕРЕНГАРІЯ АКВІТАНІЯ МАВРЕТАНІЯ
(через Шербург і Савтгемптон)

Коли хочете спровадити сюда рідню з Галичини, замовляйте тепер шифкарти. Наші офіси в Галичині дадуть їм необхідні вказівки і пораду. Всім пасажирам 3-тої класи здаються особні каюти. Чистість карт без порівнання. За інформаціями вдавайся до місцевих агентів або

CUNARD LINE
25 BROADWAY NEW YORK

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

УВАГА! СКРЕНТОН, ПА., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Заходом Товариства Боян в Скрентон, Па., відсвятковується в честь полеглих героїв за Незалежність Українських Земель

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 7-го ГРУДНЯ, 1924 РОКУ.

В POLI'S THEATRE, 220 WYOMING AVENUE, SCRANTON, PA.

ТОРЖЕСТВЕННИЙ КОНЦЕРТ

зі слідуючою програмою:

ЧАСТЬ ПЕРША:

1) "My Country" і „За Тебе Україно" ..... Хор мішаний Бояна
2) Вступне слово ..... відспіває М. Зазуляк
3) „Ой вийди, вийди, Козаче" і „Ой місяцю ясний" ..... Хор мішаний Бояна
4) „Ой на горі та й женці жнуть" і „Ой у лузі червона калина" ..... Хор мішаний Бояна
5) „Гей, гей, соколи" і „Ой не ходи Грицю" ..... Хор дівочий
6) Декламація ..... відспіває М. Зазуляк
7) „Гей за Дунай" і „Ой у полі криниченька" ..... Хор мішаний Бояна

ЧАСТЬ ДРУГА:

8) „Ой не ходи Грицю" і „Ой у полі криниченька" ..... Хор мішаний Бояна
9) „Ой на горі та й женці жнуть" і „Ой у полі криниченька" ..... Хор мішаний Бояна
10) „Ой вийди, вийди, Козаче" і „Ой місяцю ясний" ..... Хор мішаний Бояна
11) „Ой у лузі червона калина" і „Ой у полі криниченька" ..... Хор мішаний Бояна
12) „Ой Дніпре мій, Дніпре" ..... відспіває М. Зазуляк
13) „Ой Дніпре мій, Дніпре" ..... сольо, відспіває п-на Е. Цімікуд
14) „Боже великий, єдиний" і „Плесо річка" .... Хор дівочий
15) Декламація ..... Хор мішаний Бояна
16) „Кобза" ..... Хор мішаний Бояна

Ще не вмерла Україна.

Початок о год. 6.30 вечером. — ВСТУП $1.50, $1.00, 75 і 50 центів.

Дириґент хорів Стефан Шийкуц. — Супровід фортепіянови Ольга Ткачук.

Український Народе Скрентон і околиці! Нехай нікого не бракне на сім торжественнім концерті! Своєю присутністю покажім, що шануємо память полеглих героїв.

278,80,2/4

УВАГА! НЮАРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Заходом Українського Робітничого Товариства „Єдність"
відбудеться

В СУБОТУ, ДНЯ 29-ГО ПАДОЛИСТА 1924 РОКУ

В УКР. РОБІТНИЧІМ ДОМІ, 59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

дві надзвичайно смішні одноактівки:

ЯК ВОНИ ЖЕНИХАЛИСЯ І ЖИВИЙ МЕРТВЕЦЬ

жарт в одній дії — жарт таксамо в одній дії.

По представленню БАЛЬ до пізної ночі

Обі комедії надзвичайно смішні і хто прийде, то не пожалує, що проведе вечер цікавно та у веселому настрої. Приходіть самі і кличте своїх знакомих. До танців приграватиме добірна музика.

Початок точно о год. 6.15 вечер. — Загальний вступ 50 цит.

278 **Виділовий Комітет.**

На Різдво і Новий Рік,

Переводимо грошеві посилки, доручаючи адресатови в краю на наслідній почті, готівкою

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ

Звичайні посилки виконуємо на протязі 17 днів, поспішні за 8 днів, телеграфічно за 4 дні.

ПОВНА ГВАРАНЦІЯ — ЧЕМНА ОБСЛУГА.

Ціни знижені на всі святочні посилки.

Пишіть по блисші інформації і наш цінник.

THE STANDARD BANK
55 AVE. B. NEW YORK.

GON-TRIPPO - для мущин

Найліпший середник для повних і старих случаїв загально знаних мужеських недуг.

Опишіть Ваш случай по українськи а повні та з повним довіром.

RESBONA REMEDIES CO., Inc., 533 Columbus St., Bridgeport, Pa.

— ДАРОМ —

вишлемо Вам мапу цілої Европи, коли пришлете нам 10 ядрес своїх знакомих і два-центову марку на кошта пересилки.

THE STANDARD BANK
55 AVE. B. NEW YORK.

ПАТЕНТИ

Наш патентовий підручник та зразкові зішмки вишлемо даром на жаданнє. Пишіть по них сейчас. Можете писати до нас по українськи. Справи, відносячі до патентів, трейд марк, та продажа патентів, полагоджуємо сейчас.

BRYANT & LOWRY
Registered Patent Attorneys
310 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.
(Successors to A. M. WILSON, Inc.)

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Найсодернійші електричні апарати.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, висцинне нервів, ревматизм, острі нервові і хронічні недуги. Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Меши 4th Ave. a Irving Place
Годзини від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і воняшні. Переводить всякі операції. Дае недужим безплатну пораду.
DR. B. HONENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евні
NEW YORK, N. Y.
Годзини офісовы щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечор.
Тел. Stuyvesant 4032

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
ДР. К. Д. БІЛИК
120 E. 24th ST., NEW YORK, N. Y
Тел. Caledonia 9014
Недузи мущин, женщин і дітий.
Урядові годзини: від 9. до 10. рано від 5.30 до 7.30 вечером.

АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА
Житомирського заведення породів і Київського Зайцевського шпиталя.
ПОРАДИ І ПОМІЧ.
B. E. SHMULENSON,
871 E. Broadway, 5th fl., New York
Tel. Orchard 8121

СОЛІТЕР ВИКИНЕННЯ ПРОТЯГОМ ДВОХ ГОДИН.

Чоловік може терпіти на невисказані болі і нещастя і в дійсности сгасеся засуженим на смерть, відчас коли причиною його нещастя може бути тільки звичайна глиста — котра сама в собі є небезпечність страшна. При тім всім однак є щастя, що можна її усунути протягом кількох годзин. Коли Ви можете б собі гласти, уважайте, щобисьте не уживали безперебору сильних отрув, бо отруї можуть Вам пошкодити. Все, що Ви потребуєте у всяким случаї, є добре лічинне средство, котре ослабить гласту і відбере і дійсну силу і зі той способ викине її звичайним людським средством з організму. Сими часами Laxtan є таким правдивим лічничим средством, котре викине гласту без огляду на ее, як вона велика приросла. Laxtan здемолює гласту, а відтак викене її з організму і ее є причина чому відпорувасся сей середник так многими лікарствами. Гласта ее найбільший ворог людського життя і наслідком її руйнуючої роботи вмирають люди тисячами — однак її дуже тяжко збагнути лікарським способом. Томуто з таких випадків, коли терпите на незрозумілі болі, найлішне уживати одно лічниче средство приготоване на гласту, бо може бути як раз що вона е причиною Вашої хороби.

Богато мущин, женщин і дітий нераз лічаться безуспішно на виші хороби, коли їх правдива слабість е сей монстр сонстер. Пізнати по знаках Вашого життя, праці, нема амбіції, все лінивий. Епілептичні напади знані як причина хробаки, який нераз дорастае 50 фіт. Солітер поживний до горлянки, може задусити свою жертву. Позбудьтесь його зараз незвлясно. Замовіть лікарство Laxtan днесь, яке вишлеся Вам по одержанню $10.00 через Laxtan Med. Co., 448 Laxal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa. Laxtan е пешкідливий, не зродзаеться по аптиках. Подайте ви Экзекмурувати пакунок додайте 25 ц

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обкарта часна і дешева.
Достарчуеться автомобілі на весіля, хрестини і другі окази. Удавайтеся до свого!
ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1345
48 Prospect Ave., Paterson, N.J.
Telephone 540

Кольоман Міксат.

КОРОЛІВСЬКІ ШАТИ.

Літописці часом також забудьчиві. Так приміром оповідають нам пригоду короля Мавра, а забули написати над якою країною володіла ця королівська величність. Та я гадаю воно немае ніщо до речі, бо хто не хоче то таки не повірить у цю подію. А я розповім її вірно.

Одного пополудня король Мавр полагоджував урядові справи, цебто він підписував, яких 70 документів. Їх зміст переда вав йому міністер співучим тоном. Ито го величність король з прижмуреними очима зволив вислухати до кінця цей невідклично потрібний звіт. То було кілька йменувань, кілька присудів смерти тай ще рінші подібні дрібниці. Позіхнув лише кілька разів при цьому.

— Ми готові, — сказав міністер і встромив товсту пачку під рама а державну печатку у кишеню камізельки.

— Зажди-но, Нарцизе, — сказав король — дай-но тут це залізо з кишені і відбий його на невиповнений смертний присуд, а потім подай мені його до підпису.

— На невиповнений смертний присуд, ваша королівська величности? — счудувався міністер.

— Ну ти маеш може щось проти цього? Тобі мабуть здається, що ти мій конституційний міністер, який мусить знати, чому відбуае поручену йому печатку. Нарцизе, Нарцизе, зачинаеш дитинити.

— О, о, ваша королівська величности, що вам приходить на думку. Я найвірнійший слуга найлішого короля:

Мавр поклепав ласкаво старого Нарциза по плечах, а потім узяв готове письмо і сховав його до внутрішної кишені золотого одіння.

— Тимчасом я маю в собі незмінне, конституційне почування, мій старий. Далебі маю його, тай скажу тобі довірочно, навіщо мені цього смертного присуду.

— Найславніший королю!— вихвалював Нарцизе.

— Стараюся здобути ласки гарної жінки, а вона просила в мене цієї присуги. Дрібниця! Ти певно зрозумієш, що я не міг її відказати цього.

— Ваша королівська величність дуже й дуже ласкаві!

— Я розумний Нарцизе! А саме лихо в цьому, що ця гарна жінка не мае власти, але мае чоловіка. Отже я тепер даю їй власть і вона позбудеться свого чоловіка. Тихо Нарцизе, щоби ніхто не почув цього, бо я принайменши думаю, що воно так буде.

— Обнімати е солодше, як убивати, — підтецував Нарциз.

— Так воно, старий. Я як стій понесу їй документ, бо королівська ласка то для вас урожайне зерно. Запиши це у золотій державній книзі. А чи записав ти, що я вчера говорив про нове обчслення податку.

— Так, ваша королівська величносте.

— Прочитай-но мені, як то воно звучить.

Міністер відчинив золоту книгу і читав останні стрічки: „Добрий король так як садівник, він часто обтинае дерева".

— Дійсно добре сказано, — заприміпив король вдовдений. Взяв фез на голову і пішов до замкненого саду над берегами святого Нілю. Ніхто не смів поступити там ногою.

Слуги і дворяки, яких стрічав по дорозі, кланялися перед ним низько, до землі: „Будь поздоровлений великий короде Мавре".

Його лискучі золоті шати осліплювали очи всіх. Під його гордою ходою дріжала земля. Соловейко співав у саді про любов. начеб відгадував думки короля. Стрункі деліі дихались, рожі встелювали пелюстками його дорогу, яз на лагідних хвилях. Король шептали ймення, але не володарю, а фльорілі, чарівної жінки. Нарцизової невістки, до якої крадьки поспішав король. Тимчасом у середині, в палаті розбивали собі всі голови, куди то пішов їх королівська величність.

Лише міністер прошептав свому синові:

— Він несе кудись чиюсь голову.

Рог із перелику схопився за голову. Вона ще спокійно сиділа на давньому місці, здавалася йому ще більшою, наче прикрашена двома рогами.

Зараз же сказав вартовому, що пильнував входу до саду:

— Ось мошонка з золотом. Заміняйся зі мною за одіння і впусти мене до саду.

Вартовий не хотів.

— Не можу. Король, як вернеться, звелить мені відрубати голову.

— Ти осел, — сказав Рог. — король могтиме вбити тебе щойно тоді, як вернеться, а я зроблю це, як стій, коли не послухаеш мене. Отже скористаеш на часі і дістанеш ще мошонку повну золота.

Вартовий пристанув на таке поплатне предложення. Рог, що вже був розсердився, пішов крадьки до саду і слідкував короля. І перед ним схилялись лелії, рожі посипали пелюстки і шептали ймення Фльоріллі. Але Рог розтоптував їх. Тайні двері, до яких король Мавр мав ключ, велин зі саду до берега Нілю. Ідучи за струєю Нілю, переходив попри величаві воздушні палати. Між тими палатами була Рогова вілля. Збудував її король минулого літа а потім найласкавійше подарував вірному слузі. Отже вже рік тому можна було вписати, до золотої книжки, що королівська ласка це поплатне насіння.

Рог усе скрадався за королем. Було це тим лекше, що він оставив двері до саду відчинені.

Глибока тишина царила над берегом ріки. Лиш филі плескотіли мягко й тихо. Вечірний сумерк акрасило їх на сталевосиньо, так що лискучий Ніль подобав на вістря великанського катівського меча.

Коли король переходив попри Рогову хату свиснув тричі в срібну свисгавку.На цей знак явилась на бальконі молода жінка.

Лише тільки скажу, що мистці тодішніх часів не передали потомсту гарнійшого лиця, як це. Ясність обливала її поставу, очі її сяли. Довге, пишне, біляве волосся, як вона схилилася в темряві поручя, — подобало на молочну дорогу. Та це не була небесна дорога, дише дорога, що веде до пекла.

— Чи то ти, Фльоріля? — прошептав король.

Рог скрився а кущем і з биттям серця наслухував, що буде дальше. Знав це що правда, бо вже від давна догадувався.

— То я, мій королю, то я, — зазвучав срібний голос Фльоріллі.

— Чи можу пійти на гору, до мого небесного царства?

— Пощо ще просити. король потребуе лише розказати.

—,Твому чоловікові передав я дворську службу, він не може заскочити нас. Колиж хочеш, Фльоріле, то він уже ніколи не вернеться. Ось тут смертний присуд.

—З міністерською печаткою?

— Самособою.

— Доволі, глупо зробив мій батько, — подумав Рог.

— Принеси мені цей присуд за годину — прошептала Фльоріля — за той час заснуть мої служанки.

Ждати цілу годину, то а дово го для короля, головнож, коли він залюблений.

То був пекучий- горячий вечір, теплі випари підіймались з земді, навіть леготу не було чути. Ніль лежав гладесенько наче зеркало. Якась занадто ціла кава бжілка цлила спокійно на листку рожі, що заніс його сюдимки короля. Струнікі деліі дихались, рожі встелювали пелюстками його дорогу, яз на лагідних хвилях. Король шептали ймення, але не володарю, а фльорілі, чарівної жінки. Нарцизової невістки, до якої крадьки поспішав король. Тимчасом у середині, в палаті розбивали собі всі голови, куди то пішов їх королівська величність.

Лише міністер прошептав свому синові:

— Він несе кудись чиюсь голову.

Рог із перелику схопився за голову. Вона ще спокійно сиділа на давньому місці, здавалася йому ще більшою, наче прикрашена двома рогами.

Зараз же сказав вартовому, що пильнував входу до саду:

— Ось мошонка з золотом. Заміняйся зі мною за одіння і впусти мене до саду.

Вартовий не хотів.

— Не можу. Король, як вернеться, звелить мені відрубати голову.

— Ти осел, — сказав Рог. — король могтиме вбити тебе щойно тоді, як вернеться, а я зроблю це, як стій, коли не послухаеш мене. Отже скористаеш на часі і дістанеш ще мошонку повну золота.

Вартовий пристанув на таке поплатне предложення. Рог, що вже був розсердився, пішов крадьки до саду і слідкував короля. І перед ним схилялись лелії, рожі посипали пелюстки і шептали ймення Фльоріллі. Але Рог розтоптував їх. Тайні двері, до яких король Мавр мав ключ, велин зі саду до берега Нілю. Ідучи за струєю Нілю, переходив попри величаві воздушні палати. Між тими палатами була Рогова вілля. Збудував її король минулого літа а потім найласкавійше подарував вірному слузі. Отже вже рік тому можна було вписати, до золотої книжки, що королівська ласка це поплатне насіння.

Рог усе скрадався за королем. Було це тим лекше, що він оставив двері до саду відчинені.

Глибока тишина царила над берегом ріки. Лиш филі плескотіли мягко й тихо. Вечірний сумерк акрасило їх на сталевосиньо, так що лискучий Ніль подобав на вістря великанського катівського меча.

Коли король переходив попри Рогову хату свиснув тричі в срібну свисгавку.На цей знак явилась на бальконі молода жінка.

Лише тільки скажу, що мистці тодішніх часів не передали потомсту гарнійшого лиця, як це. Ясність обливала її поставу, очі її сяли. Довге, пишне, біляве волосся, як вона схилилася в темряві поручя, — подобало на молочну дорогу. Та це не була небесна дорога, дише дорога, що веде до пекла.

— Чи то ти, Фльоріля? — прошептав король.

Рог скрився а кущем і з биттям серця наслухував, що буде дальше. Знав це що правда, бо вже від давна догадувався.

— То я, мій королю, то я, — зазвучав срібний голос Фльоріллі.

— Чи можу пійти на гору, до мого небесного царства?

— Пощо ще просити. король потребуе лише розказати.

—,Твому чоловікові передав я дворську службу, він не може заскочити нас. Колиж хочеш, Фльоріле, то він уже ніколи не вернеться. Ось тут смертний присуд.

—З міністерською печаткою?

— Самособою.

— Доволі, глупо зробив мій батько, — подумав Рог.

— Принеси мені цей присуд за годину — прошептала Фльоріля — за той час заснуть мої служанки.

Ждати цілу годину, то а дово го для короля, головнож, коли він залюблений.

То був пекучий- горячий вечір, теплі випари підіймались з земді, навіть леготу не було чути. Ніль лежав гладесенько наче зеркало. Якась занадто ціла кава бжілка цлила спокійно на листку рожі, що заніс його сюдимки короля. Струнікі деліі дихались, рожі встелювали пелюстками його дорогу, яз на лагідних хвилях. Король шептали ймення, але не володарю, а фльорілі, чарівної А що забажає король... Зараз сія на березі під кущем, недалеко якого скрився Рог. У мізгу Рога кружляли ріжні думки і ненсні постановки. Король зняв із ніг жовті чоботи з золотими острогами, здіймив багряницю і помараньчевої краски камізельку з брилянтовими гузиками, зняв срібну свиставку зі шиї розгягнувся до нага і поклав коштовні шати у мягку траву.

Могучий володар оглянувся. Не видно було нікого. Бо і хтож посмів би зайти на заборонений беріг святого Нілю!

Лише водяне плесо було доволі безсорожне, що відбило його стать. Мавр скочив мерщій у филі. Вони понесли короля лагідно дальше і підлесливо цілювали його тіло. Почувався щасливим. Густі цвіти пахучих ростин, що вилися по пнях надбережних дерев творили запашний мур. Під ногами короля скрипів ніжний пісок і лоскотав його підошви.

Коли доволі накупався а наближалася хвиля любовної стрічі, вийшов із води, щоби здягнутися.

Дріжучи поспішав на це місце, де оставив був свої шати. Не потрапив до цього корча; йшов дальше, але знову даремно. Вернувся. І там ні сліду нема королівських шат. Бігав від куща до куща і здвоиних зубами. Ніде ні сліду. Перебіг цілий беріг, шукав по всіх кортах. Вже навіть не відчував холоду Піт перлинами капав з нього. Він став кричати:

— Де моє одіння? Хто вкрав мені його? То не міг бути чоловік. Чи чуеш земле! Коли ти проковтнула мою одіж, я велю повиривати тобі всі дерева і корчі в мому царстві. Кинувся на землю і заплакав гіренько. Потім зірвався і сердитий почав відгрожуватися місяцеви.

— Світи ліпше. ти нужденна нічна ліхтарне, а ні то розвалю твою святиню.

Але місяць здавалося, не гадав послухати. Зробив так, як соромлива дівчина, закрив своє лице серпанком хмар.

А тепер іще почав падати дощ. Болото, що спадало з дерев опоганило лице короля. В'страшній розпуці рішився вертати до палати й принести собі одіння. Великий сором, що побачуть його таким вартові, самособою не кинув його. Та на це мав він раду. Зараз зволить їм постинати голови, щоби никому не могли зрадити нічо.

Побіг до тайних дверей. Даремні сподівання. Двері були зачинені. А він жеж памятав гаразд, що оставив був ключ у дверях. Не оставало ніщо, як обійти цілий беріг ріки, що оплівала місто, дістатися південною брамою брамою до міста, а потім безчисленними вулицями й вуличками добитись до головної Замкової брами. Мусів спішитися, бо вже я стало світати. Всесильний твор че світа, що то за насміщдивні пісні твориимуть, як побачуть його таким голим піддані!Та на щастя не бачив ніхто. Вулиці, що ними пробігав задиханий король. були ще пусті. Лише жебручий дід на ймення Дім, накритий мішком, спав перед воріткми святині.

Як завсіно пробудив його король.

Зараз же давай мені твое накривало. — сказав король приказуючо. Перелякиний жебрак підніс костур і почав обмахуватися ним.

— Забірайся, а ні то вбю тебе!

Король бачив, що він сам слабший і целенькаючи зубами побіг дальше. Стадо бездомних собак гнало гавкаючи за ним аж до замку. Дверник оберцінсь об ворота, мріяв саме у пів дрімці., як хтось ударив його по спині.

— Гей! Що ти а один і чого хочеш?.

— Впусти мене, — приказав король горячково зворушеним голосом — і дай мені твій плащ.

Вартовий взяв це за жарт, викривився, як до сміху.

—І більше нічо не бажаеш? Ось глянь то зовсім не дурний жарт. Жаль лише мені, що дім божевільних є дейнде.

— Я приказую тобі, заразже послухати мене, — наставав смертний король.

— Геть мені — сказав жовнір і прицілився списою до нещасливої постаті, якої ноги скерявилися, а волосся звисало пасмами з голови.

— Ти не пізнаеш мене?

— Ні.

— Я король.

— Або божевільний, що втік із заведення. Забірайся! Будь вдоволений, що я занадто змучений, а ні то так вимолотивби тебе в імені короля, що тобі відхотілося бу жартувати.

Мавр почав приговорювати ласкавими словами, бо чув, що воно не помагае у підданих.

— Послухай мене мій відважний герою. В вечером купався в Нілю; за той час украв хтось мое одіне. Присягаюся перед тобою, що я король Мавр.

— Дурне говориш, — сказав вояк. — король е там у горі і спить іще. Цієї ночі він сам особисто видав моїм товаришам негайний приказ. Але забірайся вже з твоїм маняцтвом.

Операючись об мур плентався виснажений і прибитий Мавр до палати своєї любки. Хотів там астукати і попросити одіння. На устах його були страшні докірливі слова. Рад був пустити ціле місто з димом як тільки, як тільки. Тут запупутались його думки.

Як тільки матиме на собі плащ. Плащ? Якжеж це? Отже від нього зачинаеться король? Тут побачив він Діма. Старий лінтяй вже встав і чигав, щоби відчинили шинок.

— Дай мені твое накривало, — сказав король захриплим голосом.

Дім глянув на нього згірдливо: Ага тепер ми вже не такі горді, як передше. Деж то ти прогиб свою одежину? Хто то так обдер тебе? То сором і ганьба, такий негідний шинкар. Колиб я був королем, зведів вивішати їх усіх.

Я зробив це, — сказав закашлюючись, Мавр— лише дай мені твое накривало.

— Що ти хочиш вивішати цих драбів обманців? Хтож ти такий?

— Я король.

Дім глядів на нього счудовано.

— Або ти не бачив мого обличчя вибитого на золотих грошах?

— Я ніколи не маю золотих грошей, — сказав жебрак і дав королеві свое верхне накривало.

Тепер уже відважніше міг іти король до Рогового мешкання. Та хоч іще було дуже рано, ділялося богато народа перед брамою палати. Видно ожидали чогось. Перешіптувались. Король пізнав у товпі кількох із своїх найдовіреннших дворяків. Одначе вони втікали від нього, щоби міховина не торкнулася їх шат.

Король підійшов до брами і вдарив в неї пястуком:

— Відчиніть! Я приказую, король.

Дверник засміявся голосно:

—Нещасний божевільний!

Мавр а розпучливим, вигляданом і благаючим голосом звернувся до присутніх:

— Ви також не пізнаете мене? Ви жили люди, добрі піддані гляньте на мене, чи не правда я ваш володар.

Співчуваюча насмішка була відповідю.

— Кабуль, якому я щойно тамтого тижня подарував тайний маеток, чому мовчиш? А ти, Нілесе, якого я підніс із пилу і ти відрікаешся мене?

Та ні Кабуль, ні Нілес не пізнали короля.

— Неядячні — лютився король. — Де пані? Де Фльоріля? Вона пізнае мене.

В цюж хвилю вийшов із брами королівський окличник. На піднятому в горі списові була настромлена жіноча голова.

— Ось Фльоріля!

То була вона. Але й вона не пізнала вже його. Мовчала на віки. З гарної голови спливало ще довге, золоте волосся, звисало аж до кінця ратища.

Нарід зрадів. А король скрикнув з болю:

— Хто зважився це зробити? Ніхто не відповідав йому, але він зараз довідався.

Окличник відчитав присуд і прибив його на воротах, щоби нарід бачив із автентичного королівського підпису і з міністерської печатки, що все відбулося згідно з законом.

Упав зломаний Мавр, схопився руками виски і бормотів піб божевільно:

— А може то не я, може я не таки король Мавр?

Товпа народу більшала. Лицарі і пані приходили, щоби глянути ще раз на гарну, відрубану голову, яка вже не зазнае любовних чарів і якій від тепер не будуть уже завидувати ані не потребувати муть почитати її.

І жебрак зявився тут. Ці, що їх король обдарував, не журилися ним. Одинокий, що дав йому бодай щото, підійшов до нього й сказав:

— Ходи геть відсілля, добрий чоловіче. Ці великі пани штовхати муть тебе й подруть накривало, що я дав тобі його.

Узяв його за руку і повів його відсіля. Король дав робити із собою все, не мав уже своєї власної волі.

На великій площі зявсяли його очі ще раз... Побачив на углі вулиці Нарциза, міністра Спіцин і вязанкою документів на раніщню авдіенцію.

Побіг проти нього і припав йому на шию.

— Нарцизе, Нарцизе, любий друже! Добре, що бачу тебе.

Обурений міністер вирвався віднього.

— Що то за безличність,, га-

— Що ти не пізнаеш мене? Ти також ні? То я відпію не е король?

— Ні, самособою, ні, — відповів сміючись міністер, — але якийсь хлопяга, що добре нагледіе голос короля, колиб ти не був такий захриплий.

І на спомин цієї стрічі вдарив його добродушно по плечи зростяною палицею з золотою кісткою, яку одержав від короля в день своїх пятьдесятьліпіх уродин.

Дуже веселий вийшов він до палати. Слуги з великим повананнем відчинили перед ним двері аж до останньої салі, відтам вийшов Рог.

Рог оповів йому мабуть усе. короля з Фльорілею, а потім переодягнувшись,у королівські шати пійшов на замок і виписав ймення Фльорілі у готовий смертний присуд.

Що дальше сталося, літописці не кажуть. А в кінець я й сам не вірю.

Переклав М. Ценсевенко.

ДОЛЯРИ

ВИПЛАЧУЄМО В КРАЮ НА ОСТАННІЙ ПОЧТІ ПІД ПОВНОЮ ГАРАНТІЄЮ.
ШИФКАРТИ, ПАШПОРТИ, АФІДЕВІТИ, КОНТРАКТИ, ПОВНОВЛАСТИ ТА ИНШІ ДОКУМЕНТИ.
ДОМИ В НЬО ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ ПРОДАЕМО ПО ДУЖЕ ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ.
По інформації у всіх справах звертайтесь особисто або листовно до звісного Українського Бюра:
S. KOWBASNIUK
244 AVENUE A, cor. 15th STREET,
NEW YORK, N. Y.

THE EAST NEW YORK SAVINGS BANK
2644 ATLANTIC AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
at Pennsylvania Ave.
Выслывайте
ТЕПЕР РІЗДВЯНІ ДАРУНКИ
Вашим кревним ум приятелям в старім краю.
Переслані гроші ТЕПЕР будуть виплачені це перед СВЯТАМИ.
ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ почтою, драфтом і кабаем по НАЙНИЗШИХ ЦІНАХ
Пишіть до нас по Українськи

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ борту в тихих українських або руських людий, близько (В. М. Т.) Cortland Street, Box 228, Brooklyn, N. Y. 278-79

НЕБУВАЛА НАГОДА купити цілий грунт Петра Скрипчука и Угнові, пов. Рава Руська. Голоситися по інформації до: W. S. ZAHAJEWICH, 470 West 23rd St., New York, N. Y. 278

Я МАГДА ТУРЧАК пошукую свою доньку Ксеньку Турчак, котра має перебувати в Нью Йорку. Прошу тебе зголосити до мене. MAGDA TURCZAK, 229 Fulton Street, Hudson, N. Y. 278-79

НА ПРОДАЖ великий три-фамілійний дім зі шторен і складом на збіжє, дешево, властитель забитий, гарадж, стайні і курники, бізнес добрий навіть і для двох, близько стайні; готівки треба $6.500, решта на морґеч. Голоситися: H. Levine, Jewett City, Conn. 277-80

ПОШУКУЮ своїх братів Теодора і Николая Бабич з села Соколова волости. Ліско. Мають перебувати в Ньо-арку, Н. Дж. і Івана Бабич, має перебувати коло Пакертаун, Па. Хто би знав про них, або вони самі, най напишуть до MIKE BABICZ, Box 241, New Alexandria, Pa. 277-78

УКРАЇНСЬКА Православна Парохія приймне вічас двоучителя: енергійного, добрего учителя, дірігента і режисера. Платня після умови. Зголошення дасло до Rev. JOHN HUNDIAK, 35 Morton St., Newark, N. J. 276-78

ПОШУКУЮ шваґра Івана Климишин з села Липовець, пов. Дрогобич, Гал. Хтобн о нім знав, або ти шваґре сам, зголосися в дуже важній справі до: THEO. MEDVID, 4015 Clippert Ave., Detroit, Mich. 277-78

АГЕНТИ—РОБІТЬ ВЕЛИКІ ГРОШІ ПРОДАЮЧИ Madison „Better-Made" Сорочки впрост з фабрики. Повнад мілюї довоенних. Легко продаються. Знаним не потребує досвіду. Мущини заробляють вік $100 до $150 тижнево. Знаменита нагода. Пишіть по дорові зразки. Madison Factories, 507 Broadway, New York. 273—

ПОТРІБНО фахового бучара Українця, не котрого я міг би звірнтись з бізнесом і грішми. Платня після уміни. Голоситись особисто на адресу: 475 Tonelle Avenue, cor. Manhattan Jersey City, N. J., або телефонувати Webster 4119 K. Dmytro Warchol. 273—

СТАЛИЙ і добрий заробок для мущин і женщин в кождій місцевости за кілька годин денної праці. Оферти висилати зараз до D. Wrablewski, 180 Ave. C., New York, N. Y. Dpt. 18-B.

НА ПРОДАЖ 8.88 акрів доброї долини земді, хата і стодола, половина земді пречищена, огород, який почне родити слідуючого року, сад вже наводнена. Ціна 4.500 хто заплатить все готівкою дістане ще 5% опусту. Пишіть до D. PUCHALSKI, 423 D. St., Marysville, Calif. 277-79

НА ПРОДАЖ
ГРОСЕРНЯ І КЕНДІ-ШТОР
в українсько-польській дільниці.
Голоситись під ч.: 275-78
144 MORRIS ST., JERSEY CITY, N. J.

КОЛИ уже все завело і нема помочи, жадайте великий цінник Д. Врубленського гуральтованих лінія на всі властрілі долговічности. Нерсе задром. Не тратьте надії і часу. Пишіть зараз до D. Wrublewski, 178-180 Ave. C., New York, N. Y., Dept. 18-A.

КОЛИ ХОЧЕТЕ БУТИ
ЗНАМЕНИТИМ МАҐКОМ,
знати магічні лінії та знати, під якою планетою родилися, все чекай Вас щастя, пишіть по Астрономічний Гороскоп, вислучаючи 4 ц. марками до: INTERNATIONAL SALES HOUSE, W. Stehs, prop.
184 E. 7th St. New York City

ТЯЖКА ПРАЦЯ не шкодить нікому коли здоров. Натерайте Вашу мускулю що вечара добре знами

Reg. U. S. Pat. Off.

SLOAN'S LINIMENT

і захороніться від умучення, і других болів. Будьте сильні і здорові.
Осторожність родина не обійдеться без його. Правдивий лік — Жкор.
F. AD. RICHTER & CO.
106-116 E. 4th St. Brooklyn, N.Y.